

Ortaö?retim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Genel Amaçlar?na Eri?im Düzey Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ortaö?retim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Genel Amaçlar?na Eri?im Düzey Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28349>

Özet

Ortaöretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Genel Amaçlarına Erişim Düzey Ölçeği (TOAD), lise öğrencilerinin 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda okutulan **Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB)** dersinin genel amaçlarına ne ölçüde ulaşıyorlar? belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçek, öğrencilerin bilgi düzeylerini, İslam algılarını, akıl yürütme becerilerini ve dini değerleri içselleştirme seviyelerini ölçen dört temel boyuttan oluşmaktadır. 2016 yılında geliştirilen bu **ölçek**, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ile psikometrik açıdan sağlam temellere oturtulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Ölçek, Ortaöretim, Eğitim Amaçları, Dini Algı, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Ahmet Çakmak, Mehmet Fatih Ay

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen Ortaöretim **Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi** dersi genel amaçlarına öğrencilerin erişim düzeylerini objektif ve yapılandırılmış bir şekilde ölçmektir. Bu amaç, dersin pedagojik etkinliğini değerlendirmeye, müfredatın hedeflerine ulaşılıp ulaşılmadığını tespit etmeye ve eğitim süreçlerini iyileştirmeye yönelik kritik veriler sağlamaktadır.

TOAD, özellikle öğrencilerin din hakkındaki temel bilgilerini, dini kavramlara yönelik geliştirdikleri algılar ve bu bilgileri yaşamlarına ne derece entegre ettiklerini belirleyerek, eğitim çıktıları'nın kapsamlı bir değerlendirmesini sunmayı hedefler.

Yapı

Ortaöretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Genel Amaçlarına Erişim Düzey Ölçeği, toplam 15 maddeden ve dört farklı boyuttan oluşan çok boyutlu bir yapıya ölçmektedir. Bu boyutlar, DKAB dersinin genel amaçlarını kapsayacak şekilde bilişsel ve duyuşsal alanları hedeflemektedir:

Din Hakkında Bilgi: Öğrencilerin dinin temel prensipleri ve kavramları hakkındaki bilişsel yeterliliğini ölçen maddeler içerir. (4 madde)

İslam Algısı: Öğrencilerin İslam dinine yönelik genel tutumları ve geliştirdikleri kişisel algıyı değerlendirir. (4 madde)

Dinde Akıl Yeri: Dini metinleri ve uygulamaları eleştirel düşünce ve akıl süzgecinden geçirme

yeteneğini ölçer. (4 madde)

Çıkselleştirme: Öğrenilen dini ve ahlaki değerlerin bireyin kişisel yaşamına ve davranışlarına ne ölçüde entegre edildiğini, yani değerlerin benimsenme düzeyini inceler. (3 madde)

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile test edilmiştir. Dört boyutlu modelin uyumu incelenmiş ve elde edilen uyum indeksi değerlerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu durum, ölçeğin teorik olarak varsayılan dört boyutu barındıran bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Maddelerin faktör yükleri, .50 ile .76 gibi güçlü değerler arasında değişmektedir. Bu yüksek faktör yükleri, her bir maddenin ilgili alt boyutu temsil etme gücünün yüksek olduğunu ve ölçeğin yapısal olarak sağlam olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı, **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Alt boyutlara ilişkin iç tutarlılık katsayıları .63 ile .83 arasında değişen tatmin edici düzeydedir.

Ölçeğin toplam puanının iç tutarlılık katsayısı ise .83 olarak oldukça güvenilir bir seviyede hesaplanmıştır. Ayrıca, maddelerin ölçülen yapıya katkısını gösteren düzeltilmiş madde toplam puan korelasyon katsayıları .331 ile .586 arasında değişmektedir; bu da maddelerin genel ölçek puanıyla anlamlı ve pozitif ilişkiler sergilediğini, dolayısıyla homojen bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal uygunluğunu doğrulamak amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen uyum indeksleri, dört faktörlü modelin veri ile iyi bir uyum sergilediğini kanıtlamıştır.

Elde edilen başlıca uyum indeksleri şunlardır: Ki-kare değeri ($\chi^2=136.46$), serbestlik derecesi ($sd=84$), anlamlılık düzeyi ($p=.00$) ve uyum oranı ($\chi^2/sd=1.62$). Özellikle χ^2/sd oranının 3'ün altında, hatta 2'ye yakın olması, modelin veriye mükemmel bir uyum sağladığını göstermektedir. Bu bulgular, ölçeğin dört boyutlu yapıya ampirik olarak doğrulandığını teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: 15 madde ve 4 alt boyutlu (Din Hakkında Bilgi, İslam Algısı, Dinde Akılın Yeri, İçselleştirme) yapısı.

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi Ölçek (1= kesinlikle katılmıyorum - 5= kesinlikle katılıyorum).

Kullanılabilir Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Öğrenciler.

Yaş Grubu: Ortaöretim (Lise) öğrencileri.

Popülasyon Detayları: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi alan lise öğrencileri.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Din Eğitimi, Ahlak Bilgisi, Öğrenci Başarıları, Faktör Analizi, Likert Ölçeği, İç Tutarlılık, Eğitimde Ölçme.

Yazarlar ve İletişim

Sorumlu Yazar: Ahmet Çakmak

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresi: ahmetcakmak@atauni.edu.tr

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Özinler ve Ücret: Ölçek akademik araştırmalarda kullanılabilir. Ticari kullanım için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ücret bilgisi belirtilmemiştir.

Test Yılı: 2016

Referanslar

Çakmak, A. ve Ay, M. F. (2016). Ortaöretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Genel Amaçlarına Erişim Düzey Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 14(31), 43-66.

Makalenin orijinal PDF'i Dergipark üzerinden erişime açıldı: ded.dem.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF doküman? ayr?ca buradan indirilebilir: [ortaogretim-din-kulturu-ve-ahlak-bilgisi-dersi-genel-amaclarina-erisim-duzey-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/ortaogretim-din-kulturu-ve-ahlak-bilgisi-dersi-genel-amaclarina-erisim-duzey-olcegi-toad.pdf)

Ortaö?retim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Genel Amaçlar?na Eri?im Düzey Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Toplam 15 madde ve 4 alt boyut:

Din Hakk?nda Bilgi (4 m)

?slam Alg?s? (4 m)

Dinde Akl?n Yeri (4 m)

?çselle?tirme (3 m)

ARABPSYCHOLOGY.COM